

Aan het Moderamen van de Protestantse Kerk in Nederland
Protestants Landelijk Dienstencentrum
Joseph Haydnlaan 2 a
3533 AE Utrecht.

Veere,
17 mei 2010

Geachte heren leden van het Moderamen,

Hierbij ontvangt u een brief van een voor u volslagen onbekende. Ondergetekende is belijdend lid van de PKN maar heeft ca 30 jaar geleden enige afstand genomen van het kerkelijk leven omdat in de toenmalige Gereformeerde Kerken vanaf menige preekstoel politieke standpunten werden gelanceerd die de politieke werkelijkheid zeer éénzijdig weergaven. Voor links of rechts georiënteerde standpunten behoeft men nu eenmaal niet naar de kerk te gaan. Daarvoor hebben wij in dit land onze politieke partijen. Desondanks heb ik mijn lidmaatschap nooit opgezegd. Sinds enige jaren heb ik mijn lidmaatschap weer geactualiseerd door deel te nemen aan kerkdiensten en andere kerkelijke activiteiten.

Omdat de “Wijngaard des Heeren” zoveel groter is dan het kerkelijk erf heb ik mij voor andere doeleinden ingezet. In 1987 heb ik het initiatief genomen voor de restauratie van de Middelburgse synagoge, ik ben sindsdien secretaris van een interconfessionele stichting, de “Stichting Synagoge Middelburg”, die de synagoge heeft gerestaureerd, in eigendom heeft en beheert. Nadat de restauratie, met Gods hulp en met de hulp van vele goede gevers, waaronder ook vele Zeeuwse kerken, in 1994 was voltooid, is de synagoge weer intensief bij de Joodse Gemeente Zeeland in gebruik en heeft het Joodse leven in Zeeland, na meer dan vijftig jaar, zich weer hersteld. Mede daardoor bestaan er in Zeeland uitstekende relaties tussen de Joodse gemeenschap en vele kerkelijke ambtsdragers, kerkelijke organisaties en individuele kerkleden. Iets om heel zuinig op te zijn. Het belang van deze restauratie werd onderstreept door de erkenning hiervan door het Prins Bernhard Cultuur Fonds en de publieke aandacht die hieraan werd gegeven in 1998. Ik vermeld deze feiten alleen omdat zij in dit verband, mijns inziens, relevant zijn.

Reden waarom ik nu pas reageer op uw brief van 18 februari j.l. aan de Israëliische ambassadeur is het feit dat de gevolgen van uw brief nog steeds doorwerken. Anti-zionisme wordt in de kerk salonfähig. Ik noem het optreden optreden van Van Agt op 14 april j.l. in de Haagse Maranathakerk en in andere kerken. Bovenal het feit dat mij onlangs bleek dat enkele actieve kerkgangsters zich afvragen of zij hun PKN-lidmaatschap wel kunnen continueren, mede vanwege de brief die u aan de Israëliische ambassadeur hebt geschreven. De brief heeft ernstige verdeeldheid veroorzaakt onder kerkleden en kan zelfs aanleiding zijn van kerkverlating. Daarom betreur ik uw brief die u aan de Israëliische ambassadeur in hoge mate. Uw brief staat niet op zichzelf.

Er bestaat in seculiere kringen een duidelijke trend zich kritischer over Israël uit te laten dan over andere landen. Dit omdat een van de grondslagen van de Staat Israël een religie is en iedere religie is voor seculieren volstrekt achterhaald. Ook de PKN ontkomt kennelijk niet aan deze excessieve kritiek, getuige het feit dat onlangs dhr. Van Agt de gelegenheid kreeg te spreken in de Haagse Maranatha-kerk over zijn boek "*Een schreeuw om recht*". Dit ondanks het feit dat deze Van Agt als minister zich meerdere malen uiterst kwetsend ten aanzien van onze Joodse medeburgers heeft gedragen: de drie van Breda, de zaak Menten en de uitspraak "*Ik ben nu eenmaal een Ariër*".

In uw brief reageert u op een wat opgefokte versie van de brief van Palestijnse kerken, zoals blijkt uit de publicatie van Dagblad "Trouw" van dinsdag 20 april j.l. U had toch kunnen weten dat vertalen ook interpreteren is, getuige de kritiek op de nieuwste bijbelvertaling. De vertaling lijkt uiterst onzorgvuldig tot stand gekomen te zijn en de PKN had zich mijns inziens nooit op deze vertaling mogen baseren.

Mijn kritiek is mede ingegeven door wat ik in de oorlog heb gezien. Als kind was ik getuige van het feit dat onze burens een ster moesten dragen en dat hun huis, nadat de bewoners waren afgevoerd, werd leeggehaald. De burens keerden niet terug. Sindsdien ben ik uiterst alert op antisemitisme en andere vormen van discriminatie. Sinds 1948 heb ik de politieke ontwikkelingen in het Midden Oosten nauwlettend gevolgd en heb ik regelmatig contact met Israëli's van Nederlandse afkomst en, door mijn activiteiten voor de Middelburgse synagoge, goede relaties met plaatselijke en landelijke Joodse organisaties en personen. Zo heb ik van nabij kunnen ervaren hoeveel onbegrip uw brief heeft veroorzaakt. Onderstaand volgen in het kort mijn bezwaren.

Wat betreft de inhoud van uw brief het volgende. Het is zeer ongebruikelijk dat een kerk zich richt tot de overheid van een ander land naar aanleiding van een politieke kwestie. Een démarche van een kerk naar aanleiding van humanitaire kwesties zou misschien te verdedigen zijn maar naar mijn mening heeft de PKN zich nooit tot een Arabische / islamitische overheid gericht om de slechte rechtspositie van medechristenen onder hun aandacht te brengen. Waarom wel kritiek op Israël en niet op andere regimes die minderheden wel op brute wijze discrimineren? Dit is toch selectieve verontwaardiging? De kerken in de islamitische / Arabische wereld worden al eeuwen geïntimideerd en door de overheden behandeld als minderheden die minder rechten hebben dan islamitische organisaties. Daarom zijn deze kerken niet onafhankelijk zoals onze kerken. Bovendien hebben deze kerken een rijk anti-Joods verleden zoals blijkt uit de daar nog altijd vigerende vervangingstheologie. Daarbij komt dat de kerken van het Oosten geen scheiding van kerk en staat hebben gekend en daardoor in het verleden, en nu, zelden of nooit een kritische houding hebben aangenomen tegenover hun overheden. Het Kairos-document moet in deze context worden gelezen. Het staat ten dienste van een politieke anti-zionistische ideologie.

In de brief van de PKN-synode wordt de verantwoordelijkheid voor de slechte situatie waarin de Palestijnen verkeren impliciet éézijdig bij de Staat Israël gelegd. Hierbij gaat men voorbij aan het feit dat de toon voor de huidige problemen werd gezet door de terreur die begon in de jaren '20 van de vorige eeuw toen de Groot-Moefti van Jeruzalem zijn volgelingen opriep Joden te molesteren. Bloedbaden in Hebron en Jeruzalem waren het gevolg. De in Jeruzalem en Hebron wonende slachtoffers waren Joden wier families al generaties in die steden woonden en die geen zionisten waren, integendeel, de orthodoxe Joodse inwoners van Hebron en Jeruzalem waren in die periode nog over het algemeen antizionistisch. Het waren dus niet zozeer antizionistische rellen maar anti-Joodse pogroms, georganiseerd door leidende islamitische geestelijken en pasten naadloos in de idee dat Joodse presentie in de Dar al Islam aan banden diende te worden gelegd. Dat geldt trouwens ook voor de christelijke presentie in hetzelfde gebied zoals de ervaring helaas leert. Niet alleen in Gaza en op de West Bank, in de gehele Arabisch / islamitische wereld worden christenen met moeite geduld, of niet geduld.

Ook gaat u in uw brief volledig voorbij aan het feit dat de vijandelijkheden in 1948, het begin van veel ellende, werden geïnitieerd door de Arabische Liga die de Joden in het voormalige mandaatgebied met hun ondergang bedreigde. Verklaringen van toenmalige Arabische politici spreken duidelijke taal.

U negeert in uw brief het feit dat in het verleden niet alleen vele Arabieren zijn gevlucht, in de meeste gevallen overigens op advies van Arabische / islamitische leiders, maar dat ook een ongeveer gelijk aantal Joden sindsdien uit Arabische / islamitische landen heeft moeten vluchten. Het probleem van de Joodse vluchtelingen uit Arabische / islamitische landen is door Israël wel opgelost, het probleem van de Palestijnse vluchtelingen is door de Arabische / islamitische landen niet opgelost. De verantwoordelijkheid voor het lot van de Palestijnse vluchtelingen ligt dan ook in de eerste plaats bij de landen van de Arabische Liga, en zeker niet bij Israël.

Wat betreft de status van Jeruzalem dient men zich te realiseren dat sinds het midden van de 19-de eeuw Jeruzalem een Joodse meerderheid kent en in demografisch opzicht het Jeruzalem van voor 1948 dus een overwegend Joodse stad was. Onder Arabisch / islamitisch beheer van het Oostelijk deel van de stad, na 1948, was er geen sprake van vrije toegang tot de diverse bedevaartplaatsen. Christelijke pelgrims die de Oude Stad wilden bezoeken dienden een doopbewijs of een niet-Jood verklaring te kunnen overleggen. Sinds 1967 is de vrije toegang tot, en de vrijheid van godsdienst in Jeruzalem hersteld. Oost Jeruzalem, waar voor 1948 veel Joden woonden en veel synagogen waren, afscheiden van de rest van deze stad is in strijd met alle democratische principes en zou de vrije toegang voor gelovigen van diverse religies aan banden kunnen leggen zoals ook in het verleden onder Arabisch / islamitisch regiem het geval is geweest.

De PKN-brief zegt niets over het recht van Joden om te wonen op de West Bank. Dit gebied kende eeuwenlang Joodse gemeenschappen die in 1948 werden verdreven toen de Arabische Liga daar een etnische zuivering uitvoerde. Hebben de kerken sinds 1948 ooit tegen deze etnische zuivering geprotesteerd ?

Onduidelijk is of de PKN de Palestijnse standpunten steunt die de Joodse rechten in Hebron en andere steden op de West Bank ontkennen terwijl die gebieden ook voor 1948 Joodse gemeenschappen telden ? Of accepteert de PKN meningen in Arabische / islamitische kring, en in Europese seculiere kringen, dat deze steden ook “judenrein” worden zoals nu ook met Gaza het geval is.

De PKN-synode verwijst naar het internationale recht. Hierbij gaat men voorbij aan het feit dat dit recht zich baseert op politieke uitspraken van een politiek orgaan, de VN. Het moge u bekend zijn dat een aantal staten in de VN geen valide rechtssysteem kent en dat derhalve het koppelen van het internationale recht aan uitspraken van de VN een farce is.

Het kan onmogelijk uw bedoeling zijn geweest met deze brief het beleid van de Israëliëse regering te beïnvloeden. U zult voldoende politiek inzicht hebben om te weten dat deze brief geen enkele invloed zal hebben. Waarom is dan deze brief geschreven ? Om een (loos) gebaar te maken in de richting van antizionistische groeperingen ? Uw brief heeft alles met politiek te maken en niets met de solidariteit waar de kerken voor zouden moeten staan. Sterker, door uw brief wordt, onbedoeld, de geloofwaardigheid en de integriteit van de PKN ter discussie gesteld. Hetgeen ik betreur.

Daarom raad ik u met klem aan in de kerk geen platform te bieden aan antizionistische en andere politieke groeperingen. Politieke acties horen überhaupt niet thuis in de kerk, humanitaire acties daarentegen wel. Zeker ook voor onze Palestijnse broeders en zusters. Ook dienen de kerken niet blindelings de publieke opinie van de meerderheid te volgen maar zich te baseren op feiten en op bijbelse waarden. De geschiedenis van de Duitse kerken leert ons hoe schadelijk het kan zijn “de meerderheid in het kwade te volgen”. (Deut. 23, 1&2)

Uw antwoord zie ik met belangstelling tegemoet,

Hoogachtend,

A.Vos
Kaai 77
4351 AC Veere

e-mail: thefoxes@zeelandnet.nl of
via website: www.synagogemiddelburg.nl